

Ковч Аліна,

Національний університет «Острозька академія»

СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАГОЛОВКІВ АНГЛОМОВНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ (НА ПРИКЛАДІ ГАЗЕТИ *THE NEW YORK TIMES*)

У статті проаналізовано особливості синтаксису заголовків англomовних періодичних видань.

Ключові слова: заголовок, синтаксис, просте/складне речення.

В статті аналізуються особливості синтаксису заголовків англomовних періодичних видань.

Ключевые слова: заголовок, синтаксис, простое/сложное предложение.

The article deals with the peculiarities of the headlines in English.

Key words: headline, syntax, simple/composite sentence.

Мова засобів масової інформації певним чином відрізняється від загальноприйнятої літературної, наукової чи близької кожному розмовної мови. Вона позбавлена художньої, поетичної функції і виконує винятково комунікативні завдання. Найбільш звичні, найчастіше вживані типи газетних висловлювань складаються за готовим шаблоном, у них повно мовних штампів і кліше [2, с.124].

Втім, не можна заперечити те, що мова періодики особлива. Перш за все тим, що в газеті є особливі мовні утворення – заголовки, підзаголовки, рубрики. Таким чином, газетний текст є специфічним типом тексту, який займає особливу позицію в складній ієрархічній системі тексту. При цьому заголовок – це обов'язкова структурно-композиційна категорія будь-якого газетного тексту. Він несе в собі чи не найбільше комунікативне навантаження.

Заголовки мають доволі специфічну форму. Іноді абсолютно нівелюючи майже всі правила синтаксису, вони яскраво і влучно передають основну ідею тексту [1, с.49]. Вивченням заголовків займалися

такі науковці: Nani I. Tiono, Винокур Г., Зененко Н., Коваленко А. та інші. Мета цього дослідження – з’ясувати, які особливості мають заголовки газети *The New York Times* за 2011 рік, визначити, що характерне для їх синтаксису. У ході дослідження було з’ясовано, що заголовкам цього періодичного видання притаманні такі риси: 1) опущення артикля або навмисне його використання; 2) вживання еліптичної форми дієслів пасивного стану з опущенням допоміжного дієслова; 3) дієслівність заголовків; 4) використання недоконаних форм дієслова; 5) опущення присудка; 6) вживання односкладних речень; 7) подання основної ідеї за допомогою складних речень усіх типів.

Проаналізувавши назви статей перших сторінок цього періодичного видання за 2011 рік, ми встановили, що їх синтаксис нічим не відрізняється від синтаксису заголовків інших англomовних газет та журналів. У заголовках англomовних періодичних видань, крім зовнішніх засобів привернення уваги читача (великий шрифт, графічне виділення), наявний ряд граматичних прийомів [3, с.2]. Вони, на думку як науковців, так і тих, хто працює у сфері мас-медіа, є чи не більш ефективними від оформлення.

Для того, щоб заволодіти читацькою аудиторією, привернути її увагу до основної думки повідомлення, в англomовних заголовках зазвичай опускаються артиклі, хоча навіть у розмовній мові це не прийнято і вважається порушенням граматичних норм. У газетній же мові таке опущення цілком припустиме, іноді навіть необхідне. Появу означеного артикля в заголовку можна пояснити комунікативними, прагматичними і стилістичними причинами – заінтригувати, викликати до себе інтерес. У заголовку означений артикль розвиває, доповнює, уточнює або просто повторює вже відоме і вказує на виділення предмета з класу однорідних йому предметів [3, с.2]: *New Urgency In the Battle For Stimulus*.

Своєрідною особливістю англійських газетних заголовків є часте використання в них еліптичної форми дієслів пасивного стану з опущенням допоміжного дієслова *to be*, щоб описати подій як в минулому, так і в теперішньому часі. Дія зазвичай виражається формами *Indefinite* або *Continuous* [3, с.2]: *Tripoli Divided As Rebels Jostle Over Leadership*.

В англійських і американських газетах найчастіше використовують дієслівні заголовки, це, зокрема, характерне для газети *The New York Times*. Зазвичай автори зберігають дієслівність також у тих за-

головках, які містять у собі питальні речення: *Is It Boy Or Girl? A Test At 7 Weeks*.

Англійські й американські газети особливі і тим, що в заголовках використовуються недоконані форми дієслова:

а) Коли розповідається про події, що відбулися не так давно, зазвичай використовується Present Indefinite: *Speaker Says No, So Obama Delays Speech*.

б) Past Indefinite вживається в заголовках, які стосуються минулих подій, зазвичай тоді, коли в заголовку є обставина часу, або якщо читач знає, що подія, яку описують, відбулася в певний момент у минулому: *Where a Freeway Once Blighted ...*

в) Для позначення майбутнього часу автори в англомовних заголовках часто використовують інфінітив: *European Bank In Strong Move To Loosen Credit*.

Для газети *The New York Times* так само характерне використання звичайних форм майбутнього часу, тобто творення його за допомогою допоміжного дієслова *will*: *Health Care Law Will Let States Tailor Benefits*.

Коли присудок має в реченні другорядну роль, він досить часто може опускатися. Щоб привернути особливу увагу до присудка, зацікавити читача, опускається підмет, коли він має менше значення, ніж присудок. Його доволі часто замінюють дієприслівником: *Navigating Love and Autism*.

Односкладні речення широко вживаються у назвах газетних статей, оскільки вони здатні виражати думку в максимально стислій формі. Це привертає та зосереджує увагу читача на найголовнішому у статті. Наявність одного головного члена є характерною ознакою односкладних речень, які для вияву повноти і своєрідного характеру своєї синтаксичної будови та об'єктивно-суб'єктивного змісту не потребують доповнення їх другим головним членом [4, с.34]. У заголовках використовують і двоскладні речення. Елементи, які входять до складу двоскладного речення, зберігають свої незмінні граматичні та лексико-семантичні характеристики.

Кількість предикативних центрів, які наповнюють заголовки, виражені складними реченнями, зумовлює їхній інформаційний потенціал та виконувані ними функції. Серед заголовків, виражених складними реченнями, зустрічаються складносурядні, складнопідрядні, а також змішані типи: а) складносурядні речення (безсполуч-

никові та сполучникові); б) складнопідрядні речення (з підрядним з’ясувальним; з підрядним означальним; з підрядним обставинним часу, умови, місця); в) складносурядне з підрядністю. Складне речення не задовольняє основних вимог, що висуваються до форми заголовків (невелика кількість слів, помірна складність), однак такі конструкції сприяють швидкій орієнтації читача у повідомленні.

Отже, специфіка синтаксису англомовних заголовків доволі особлива, оскільки в них використовуються найрізноманітніші структури – прості й складні, односкладні й двоскладні, повні й неповні речення; опущення й навмисне вживання артиклів, опущення присудка. Доволі часто трапляються дієслівні заголовки, використання недоконаних форм дієслів.

Література:

1. Nani I. Tiono, An Analysis on Syntactic and Semantic Factors Found in Newspaper Headlines. Volume 5, Number 1, June 2003: pp. 49-61.
2. Винокур Г., Язык нашей газеты // Леф. – 1924. – № 2 (6). – С. 117-140.
3. Зененко Н.В. Лексико-грамматическая специфика газетно-публицистического стиля речи: Автореф. дис. ...канд. фил. наук. – М., 2004. – 16 с.
4. Коваленко А.М. Заголовок англомовного журнального мікротексту-повідомлення: структура, семантика, прагматика (на матеріалі тижневика Newsweek) [Електронний ресурс] / Коваленко А.М., Автореф. дис. ...канд. філол. наук. – К., 2002. – 19 с. – Режим доступу до автореферату: <http://disser.com.ua/contents/3696.html>.